

החוג להיסטוריה כללית, אוניברסיטת תל אביב

מינות וקדושה בעת החדשה המוקדמת - 0621268901
 סמינר בהנחיית פרופ' תמר הרציג, דוא"ל: therzig@post.tau.ac.il
 סמסטר ב' תשע"ח, יום ב', 12-16, גילמן 362
 שעת קבלה (רצוי לתאם פגישה מראש בדוא"ל): יום ג', 12:00-13:00, גילמן 464

* דרישות קדם: שו"ת חברה, משטר ותרבות בעת החדשה המוקדמת.

דרישות הקורס:

- (1) נוכחות חובה.
- (2) השתתפות פעילה בדיונים, המבוססת על קריאת החובה הנדרשת בכל שיעור.
- (3) הצגת רפראט בכיתה על אחד מהמאמרים או הפרקים המופיעים בתכנית הקורס שלהלן, או הגשת עבודה כתובה (בת 4-5 עמודים) של ניתוח מאמר מרשימת המאמרים המומלצים באתר הקורס, בתיאום עם המרצה, **עד לתאריך 14.5.18**.
- (4) הגשת עבודה מסכמת או עבודה סמינריונית בסוף הקורס (יש לבחור נושא לעבודה **עד ל-14.5.18**, ולהגיש ראשי פרקים מתוכננים לא יאוחר מה-28.5.18).

הבהרות חשובות

- אי-עמידה באחת ממטלות הקורס **תמנע מתן ציון סופי בקורס** גם אם תוגש בסופו עבודה מסכמת או עבודה סמינריונית.
- סטודנטים שיעדו יותר **משלושה שיעורים** בלא אישור מחלה/מילואים **לא יוכלו לקבל ציון בקורס**.
- **איחור** לשיעורים (למעט מסיבות רפואיות/מילואים) **יחשב כהיעדרות**; סטודנטים שיאחרו לקורס יותר מ-3 פעמים לא יוכלו לקבל בו ציון.
- ב"השתתפות בכיתה" הכוונה להשתתפות בדיון אשר מבוססת על חומר הקריאה של הקורס. השתתפות המתבטאת בהבעת דעות, עמדות או תחושות בנושאים כלליים ואינה מעידה על בקיאות בחומר הקריאה של הקורס **לא תחושב לצורך מתן הציון הסופי**.
- סטודנטים שאינם מעוניינים מסיבות אישיות להשתתף באופן פעיל בדיונים בכיתה יוכלו להגיש 5 דו"חות קריאה במהלך הקורס במקום ההשתתפות בעל-פה. אם אתם מעוניינים להגיש דו"חות קריאה במקום ההשתתפות בדיונים, אנא צרו אתי קשר כבר בשיעורים הראשונים, **ולא יאוחר מהשבוע השני של הסמסטר**.

הנחיות בנוגע לכתיבת עבודות במסגרת הקורס:

בנושאים הקשורים למינות ולקדושה קיים חומר רב ברשת, בעברית ובשפות אחרות, אך חלק גדול ממנו אינו מהימן מבחינה היסטורית. משום כך, אתם מתבקשים להתבסס בעבודותיכם וברפראטים שתציגו בכיתה על אתרי האינטרנט שקישוריהם מופיעים באתר הקורס. אין להתבסס על אתרים (כולל ויקיפדיה) שקישוריהם אינם מופיעים באתר הקורס. *כדאי ורצוי להעזר ברשימת הספרים המומלצים המופיעה באתר הקורס. *להפניות נוספות על ספרות מחקר בנושא קדושה אפשר להעזר במאמר הסקירה העדכני (שזמין גם דרך אתר הקורס):

Tamar Herzig, "Saints and Mystics before Trent," in *Oxford Bibliographies in Renaissance and Reformation*, ed. Margaret L. King. Oxford and New York: Oxford University Press, 2018:
<http://www.oxfordbibliographies.com/view/document/obo-9780195399301/obo-9780195399301-0377.xml?rskey=6gcnE3&result=263>

תכנית הקורס

שבוע 1 – מבוא: קדושה וכריזמה במסורת הנוצרית

קריאת חובה:

- (1) *הברית החדשה*, איגרת ראשונה אל הקורינתיים, פרק י"ד; איגרת שניה אל הקורינתיים, פרק י"ב; איגרת אל הגלטיים, פרק ג'; איגרת ראשונה אל טימותיאוס, פרק ב'.

2) Gábor Klaniczay, "Using Saints: Intercession, Healing, Sanctity," in *The Oxford Handbook of Medieval Christianity*, ed. John H. Arnold (Oxford, 2014), pp. 217-237.

שבוע 2 – מיסטיקה וסמכות דתית

קריאת חובה:

- 1) גרשם שלום, "מיסטיקה וסמכות דתית," מתוך: פרקי יסוד בהבנת הקבלה וסמליה, מהדורה עשירית (ירושלים, 2011 [1976]), עמ' 9-35.
- 2) אליזבת פטרופ, "המסורת החזיונית בכתיבת נשים: דיאלוג ואוטוביוגרפיה," מתוך: גאולה וכוח: לתולדות הנצרות בימי הביניים, ערך והוסיף מבואות ונספחים אביעד קליינברג (תל-אביב, 1999), עמ' 293-345 (בעיקר עמ' 293-316, 328-341).

רפראט:

- 1) Caroline Walker Bynum, "Fast, Feast, and Flesh: The Religious Significance of Food to Medieval Women," *Representations* 11 (1985), pp. 1-25.

שבועות 3-4 - מינים/ות וקדושים/ות בימי הביניים

קריאת חובה:

- 1) שולמית שחר, קבוצות שוליים בימי הביניים (תל-אביב, 1995), עמ' 82-103;
- 2) שולמית שחר, נשים בתנועת מינות של ימי הביניים: אניס ואיגט הוולדנסיות (ירושלים, תשס"א), עמ' 11-18, 113-118.
- 3) Janine Larmon Peterson, "Holy Heretics in Later Medieval Italy," *Past and Present* 204 (August 2009), pp. 3-31.
- 4) Richard Kieckhefer, "Holiness and the Culture of Devotion: Remarks on Some Late Medieval Male Saints," in *Images of Sainthood in Medieval Europe*, ed. Renate Blumenfeld-Kosinski and Timea Szell (Ithaca, NY, 1991), pp. 288-305.
- 5) John H. Arnold, "Heresy and Gender in the Middle Ages," in *The Oxford Handbook of Women and Gender in Medieval Europe*, ed. Judith M. Bennett and Ruth Mazo Karras (Oxford, 2013), pp. 496-510.

רפראטים:

- 1) Jo Ann McNamara, "The Rhetoric of Orthodoxy: Clerical Authority and Female Innovation in the Struggle with Heresy," in *Maps of Flesh and Light: The Religious Experience of Medieval Women Mystics*, ed. Ulrike Wiethaus (Syracuse, NY, 1993), pp. 9-27.
- 2) Barbara Newman, "The Heretic Saint: Guglielma of Bohemia, Milan, and Brunate," *Church History* 74:1 (March 2005), pp. 1-38.

שבועות 5-6 – הגוף הקדוש

קריאת חובה:

- 1) Dyan Elliott, "Flesh and Spirit: The Female Body," in *Medieval Holy Women in the Christian Tradition, c. 1100-c. 1500*, ed. Alastair Minnis and Rosalynn Voaden (Turnhout, 2010), pp. 13-46.
- 2) Katharine Park, "Holy Autopsies: Saintly Bodies and Medical Expertise, 1300-1600," in *The Body in Early Modern Italy*, ed. Julia L. Hairston and Walter Stephens (Baltimore, 2010), pp. 61-73 and notes in pp. 299-303.

3) Gábor Klaniczay, "On the Stigmatization of Saint Margaret of Hungary," in *Medieval Christianity in Practice*, ed. Miri Rubin (Princeton, 2009), pp. 274-284.

4) "Stefana Quinzani's Ecstasy of the Passion," trans. Maiju Lehmijoki-Gardner, in *Dominican Penitent Women*, ed. Maiju Lehmijoki-Gardner (New York and Mahwah, NJ, 2005), pp. 192-197 and 293-295.

• צפייה בסרט הדוקומנטרי של האנתרופולוגית Emma Aubin-Boltanski
Catherine: Body of the Passion (2012, צרפת-לבנון).

רפראטים:

1) Caroline Walker Bynum, "Women Mystics and Eucharistic Devotion in the Thirteenth Century," in Bynum, *Fragmentation and Redemption: Essays on Gender and the Human Body in Medieval Religion* (New York, 1992), pp. 119-150.

2) Jessica A. Boon, "Mother Juana de la Cruz: Marian Visions and Female Preaching," in *A New Companion to Hispanic Mysticism*, ed. Hilaire Kallendorf (Leiden, 2010), pp. 126-148.

שבוע 7 – מיסטיקה ומינות במאה החמש-עשרה

קריאת חובה:

1) Alastair Hamilton, "The *Alumbrados*: *Dejamiento* and its Practitioners," in *A New Companion to Hispanic Mysticism*, ed. Hilaire Kallendorf (Leiden, 2010), pp. 103-124.

2) Girolamo Savonarola, "Sermon on the Psalms (13 January 1495)," in Savonarola, *'A Guide to Righteous Living' and Other Works*, ed. and trans. Konrad Eisenbichler (Toronto, 2003), pp. 99-118.

רפראט:

Jodi Bilinkoff, "Charisma and Controversy: The Case of María de Santo Domingo," in *Spanish Women in the Golden Age: Images and Realities*, ed. Magdalena S. Sánchez and Alain Saint-Saëns (Westport, CT: Greenwood, 1996), pp. 23-35.

שבועות 8-10 – מרדפת מינים ועלילות דם לציד מכשפות: ההרטיזציה של הכישוף

קריאת חובה:

1) Carlo Ginzburg, "Deciphering the Sabbath," in *Early Modern European Witchcraft: Centres and Peripheries*, ed. Bengt Ankarloo and Gustav Henningsen (Oxford, 1990), pp. 121-137.

2) Kathrin Utz Tremp, "Heresy," in *Encyclopedia of Witchcraft: The Western Tradition*, ed. Richard M. Golden (Santa Barbara, CA, 2006), vol. 2, pp. 485-488.

3) Hans Peter Broedel, "Fifteenth-Century Witch Beliefs," in *The Oxford Handbook of Witchcraft in Early Modern Europe and Colonial America*, ed. Brian P. Levack (Oxford, 2013), pp. 32-49.

4) Laura Stokes, "Toward the Witch Craze," *The Oxford Handbook of Women and Gender in Medieval Europe*, ed. Judith M. Bennett and Ruth Mazo Karras (Oxford, 2013), pp. 577-589.

5) Gary K. Waite, *Eradicating the Devil's Minions: Anabaptists and Witches in Reformation Europe* (Toronto, 2007), pp. 8-33.

6) Heinrich Institoris (Kramer), *The 'Malleus Maleficarum,'* ed. and trans. P. G. Maxwell-Stuart (Manchester and New York, 2007), pp. 41-79.

רפראטים:

1) Stephen Haliczer, "The Jew as Witch: Displaced Aggression and the Myth of the Santo Niño de la Guardia," in *Cultural Encounters: The Impact of the Inquisition in Spain and the New World*, ed. Mary Elizabeth Perry and Anne J. Cruz (Berkeley and Los Angeles, 1991), pp. 146-156.

2) Stuart Clark, "Inversion, Misrule and the Meaning of Witchcraft," *Past and Present* 87 (May 1980), pp. 98-127.

3) Martine Ostorero, "The Concept of the Witches' Sabbath in the Alpine Region (1430-1440): Text and Context," in *Witchcraft Mythologies and Persecutions*, ed. Gábor Klaniczay and Éva Pócs in collaboration with Eszter Csonka-Takács (Budapest and New York, 2008), pp. 15-34.

שבוע 11 – ציד המכשפות הגדול

קריאת חובה:

1) Lyndal Roper, *Witch Craze: Terror and Fantasy in Baroque Germany* (New Haven and London, 2004), pp. 44-66.

2) Roper, *Witch Craze*, pp. 69-81.

רפראט:

1) Wolfgang Behringer, "Climatic Change and Witch-Hunting: The Impact of the Little Ice Age on Mentalities," *Climatic Change* 43 (1999), pp. 335-351.

שבועות 12-13 – איחוז שטני, מינות וקדושה-מדומה אחרי וועידת טרנטו

קריאת חובה:

1) Cecilia Ferrazzi, *Autobiography of an Aspiring Saint*, ed. and trans. Anne Jacobson Schutte (Chicago and London, 1996), pp. 3-18, 21-31;

2) Brian P. Levack, *The Devil Within: Possession and Exorcism in the Christian West* (New Haven, Conn., 2013), pp. 169-190.

3) Levack, *The Devil Within*, pp. 191-214.

4) Adelisa Malena, "A Hybrid Identity: Jewish Convert, Christian Mystic and Demoniac," in *Dissimulation and Deceit in Early Modern Europe*, ed. Miriam Eliav-Feldon and Tamar Herzig (Houndmills, Basingstoke, 2015), pp. 110-129.

רפראטים:

1) Ian MacInnes, "Stigmata on Trial: The Nun of Portugal and the Politics of the Body," *Viator* 31 (2000), pp. 381-397.

2) Sarah Ferber, "Demoniac Possession, Exorcism, and Witchcraft," in *The Oxford Handbook of Witchcraft in Early Modern Europe and Colonial America*, ed. Brian P. Levack (Oxford, 2013), pp. 575-592.